

УДК 336.7+338.4

А.А.ТУРИЛО, канд. економ. наук, доц., КЕІ ДВНЗ «Криворізький національний університет»

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІННОВАЦІЙ З СИСТЕМОЮ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Встановлено зв'язок інновацій з системою управління витратами на промисловому підприємстві.

Досліджено сучасний стан розвитку суб'єктів господарювання і доведено тісний його зв'язок з використанням інновацій у виробництві. Доведено, що інновації і їх зростаюча роль в діяльності підприємств виступають техніко-економічною закономірністю.

Досліджено і розкрито зміст впливу інновацій, інноваційних заходів та інноваційного розвитку в цілому на управління та зниження витрат на підприємстві.

Визначено основні принципи переходу до формування інноваційного типу розвитку підприємства.

Розглянуто основні умови і шляхи конкурентного розвитку підприємства. Визначено періоди впливу інновацій на формування витрат підприємства.

Доведено, що система управління витратами на підприємстві буде результативною, якщо вона гармонійно поєднується з такими важливими аспектами діяльності підприємства в цілому по удосконаленню: економічних і соціально-психологічних методів управління виробництвом; фінансово-кредитних заходів щодо залучення інноваційних ресурсів; ціноутворення; маркетингових досліджень тощо.

Обґрунтовано, що система управління витратами підприємства в своїй основі повинна бути спрямована і постійно жорстко орієнтуватись на конкретного споживача, точніше на вимоги споживача щодо продукції, яку дане підприємство поставляє на ринок. Тільки комплексне і деталізоване дослідження ринку, попиту та вимог споживачів дозволить розробити ефективну систему взаємозв'язку між інноваційною політикою і політикою управління витратами на підприємстві, яка доорієнтована на ринок і забезпечить бажані для підприємства кінцеві результати його діяльності.

Ключові слова: ефективність, економічний та стратегічний розвиток, конкурентність.

Вступ. Теперішній етап розвитку економіки країни, і у тому числі всіх суб'єктів господарювання, самим тісним чином пов'язаний з використанням інновацій.

Постановка завдання. Сучасна діяльність будь-якого підприємства неможливо представити поза межею інновацій. Інновації і їх зростаюча роль в діяльності підприємств виступають техніко-економічною закономірністю в загальній концепції їх розвитку.

Більш того інноваційний розвиток це ключовий чинник ефективності підприємства, і зокрема зниження витрат в його діяльності. Проблема впливу інновацій на зниження загальних витрат підприємства в процесі його діяльності виходить сьогодні на перший план.

Заанатована вище техніко-економічна закономірність визначається, на наш погляд, наступним.

По-перше, використання інновацій в діяльності підприємств є об'єктивним процесом. Він підтверджується всім розвитком суб'єктів господарювання в різних галузях народного господарства.

По-друге, роль і значення інновацій в діяльності суб'єктів господарювання з часом тільки зростає. Зростання ролі і значення інновацій для підприємств визнаються дією основних економічних законів. Ключовим економічним законом ринкової економіки виступає конкуренція. Саме конкурентна боротьба між підприємствами (як постійно діючий чинник розвитку суспільного виробництва) робить процес впровадження інновацій в діяльність підприємства закономірністю та перманентним явищем.

По-третє, така закономірність виступає у вигляді техніко-економічної закономірності (а якщо бути більш точним, то її потрібно розглядати інтегровано і як соціальну, організаційну, екологічну закономірності, тощо; просто в даній роботі наголос робиться на технічній та економічній категоріях). Обґрунтовується це стадіями проходження і метою впровадження інновацій в діяльності підприємства. Спочатку інновації проявляються в різних технічних (а також організаційних, управлінських) нововведеннях, підвищуючи локальні і загальний технічний рівень підприємства. А потім, умовно на другій стадії, ці технічні нововведення визначають економічну складову діяльності підприємства, тобто формують його кінцеві економічні результати (наприклад, прибуток підприємства).

Економічна закономірність виступає основопологаючою, стратегічно цільовою в процесі впровадження інновацій в діяльність підприємства. Через інновації здійснюється основний вплив на такий дуже важливий економічний чинник підприємства як витрати. Зниження витрат підприємства в сучасних ринкових умовах господарювання є основою формування кінцевих економічних результатів підприємства.

Методика досліджень. Велика кількість наукових досліджень і публікацій прямо та опосередковано присвячено проблемам інновацій і їх використанню в діяльності підприємств. В цьому аспекті велике значення в діяльності підприємства має дослідження питання стосовно впливу інновацій на управління витратами підприємства. Економічна безпека, ефективність, фінансова стабільність і в кінцевому підсумку конкурентоспроможність підприємства в значній мірі залежать від величини та динаміки витрат і системи управління ними. Саме зменшення прибутку і зниження конкуренції підприємства вимагає від нього максимально можливого зниження поточних і одноразових витрат. А вирішення цієї задачі визначає необхідність цільового підходу до управління ними. Останні комплексні дослідження ринкової сфери, і особливо маркетингові, вказують на те, що в промисловій галузі (а фактично це стосується всіх галузей народного господарства) підприємства-споживачі різного роду продукції (робіт, послуг) не бажають купувати її при зростанні цін на неї (а така тенденція існує).

Тому всі підприємства стоять перед такою проблемою як шукати різні шляхи до зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції (рис. 1).

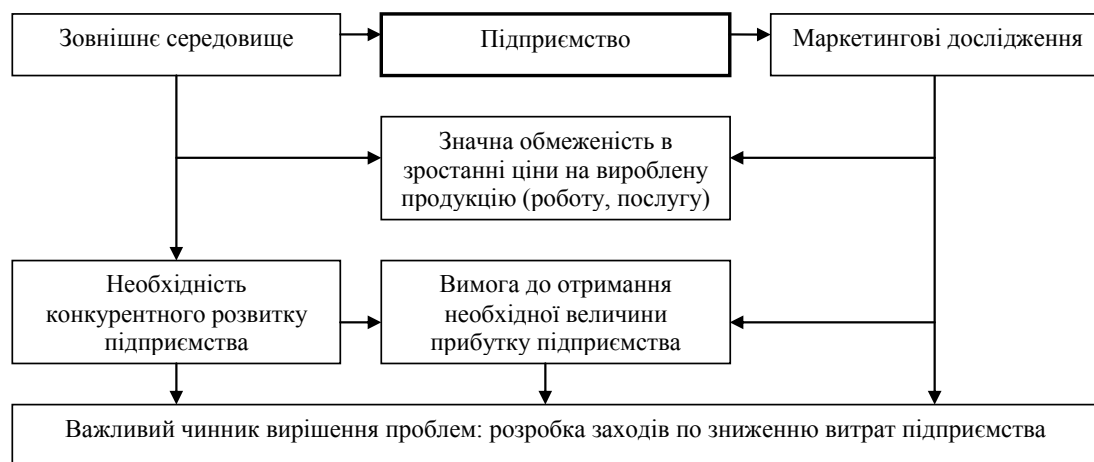

Рис. 1 Умови конкурентного розвитку підприємства

З рис. 1 видно, що проблема отримання підприємством необхідної величини прибутку полягає і в системному підході до управління витратами підприємства.

Управління витратами на підприємстві тісно пов'язано з багатьма іншими аспектами його діяльності, і повинно інтегровано входити в загальний економічний механізм.

Ефективність формування і використання поточних і одноразових витрат суттєво підвищиться, якщо на підприємстві будуть комплексно і оперативно здійснюватись заходи по удосконаленню загального і інноваційного планування розвитку сфер виробництва і обігу, цільових та системних маркетингових досліджень по залученню і реалізації інновацій на підприємстві, економічних і соціально-психологічних методів управління витратами підприємства, ціноутворення (через обґрунтування зв'язку між витратами, ціною і результатами маркетингових досліджень), фінансово-кредитних заходів щодо оптимізації залучення інноваційних ресурсів на підприємстві, стимулювання всіх процесів, пов'язаних з витратами і інноваціями (в загальній стратегії розвитку підприємства).

В основі управління витратами (через маркетингові дослідження та інноваційні заходи) повинна постійно знаходитись цільова і безумовна направленість на споживача, точніше на вимоги споживача.

Тільки в такому випадку система управління витратами підприємства призведе до бажаних економічних і соціальних результатів, і головне до конкурентоспроможного розвитку в тривалій перспективі.

Комплексне і детальне дослідження ринку, попиту і інтересів споживачів є запорукою обґрунтованих дій в інноваційній політиці підприємства, а значить і в ефективності управління витратами (оперативне, поточне і стратегічне управління).

Найбільш глобальним і діючим чинником у вирішенні даної проблеми на теперішній час є питання впровадження інновацій в діяльність підприємства. При цьому інновації повинні формуватись на принципах системності, ефективності і оперативності.

Саме ці базові принципи у єдності з іншими принципами утворюють можливість до переходу підприємства на переважно інноваційний тип розвитку (рис. 2).

Рис. 2 Основні принципи переходу до формування інноваційного типу розвитку підприємства.

Інновації як важливий засіб управління витратами підприємства потрібно комплексно і глибоко аналізувати з тієї позиції, щоб точково підходити до впровадження інновацій в діяльність підприємства разом з менеджерами технічної і виробничої сфери визначають перспективні напрямки розвитку всіх структурних підрозділів підприємства.

Інновації пронизують всі сфери діяльності підприємства: технічну, організаційну, економічну, соціальну, логістичну, управлінську, інтелектуальну тощо.

Інновації потребують в переважній своїй більшості джерел фінансування і це є бар'єром до їх масового використання в діяльності підприємства.

Тому підприємства визначають під свої обмежені інвестиції найбільш значимі інновації, які внесуть кардинальні зміни в прогресивність розвитку підприємства.

На рис. 3 представлено взаємозв'язок інвестицій, інновацій і систему управління витратами на підприємстві.

Рис. 3 Взаємозв'язок інвестицій, інновацій і системи управління витратами підприємства

Система управління витратами підприємства, що подана на рис. 2 повинна бути такою, щоб врахувала вплив інновацій в короткостроковому, середньостроковому і довгостроковому періодах. Такий підхід розкриває добрі можливості по раціональному їх відтворенню в процесі

виробничо-господарської діяльності підприємства, а це дуже важлива складова формування планових і фактичних витрат.

Визначення певних видів інновацій і їх модифіковане відтворення пов'язано з таким важливим виробничо-економічним завданням як обґрунтування групи найбільш важливих конкретних об'єктів витрат. Поєднання цих об'єктів з інноваціями, на системній і економічній основі, надають найбільші стратегічні ефективні напрямки розвитку підприємства.

Висновки. Отже, формування системи управління витратами на основі інновацій є найбільш прогресивним напрямком розвитку підприємства.

Список літератури

1. Хучек М. Инновации на предприятиях и их внедрение. – М.: Луч, 1992. – 254 с.
2. Инновационный менеджмент. Учебн. / Под ред. С.Д. Ильенковой. – М.: ЮНИТИ, 1997. – 169 с.
3. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: Навч. Посібник. – Суми: Університетська книга; К.: Книжниця Ольга, 2005. – 324 с.
4. Котлер Ф. Основи маркетинга. – М.: Прогрес, 1990. -736 с.
5. Инновации в производстве / А.И. Амоша, Н.А. Лобанов, Л.Н. Саломатин и др.. – К.: Наукова думка, 1992. – 192 с.
6. Інноваційна стратегія українських реформ / А.С. Гальчинський, В.М. Гесць та ін. – К.: Знання України, 2002. – 336 с.
7. Портер М. Міжнародна конкуренція. – М.: Международные отношения, 1993. – 896 с.
8. Василенко В.А. Менеджмент устойчивого развития предприятия: монография / В.А. Василенко. – К.: ЦУЛ, 2004. – 644 с.
9. Бицюра Ю. До проблеми визначення понять сталого економічного зростання та розвитку / Ю. Бицюра // Економіст. – 2006. - №5. – с. 62-66.
10. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент как система повышения конкурентоспособности / Р.А. Фатхутдинов // Управление персоналом. – 2000. - №1. – с. 29-39.

Рукопис подано до редакції 16.04.15

УДК 338.486.5

Р.О. РЕШОТКА¹, студент, Криворізький національний університет

ПРОГНОЗУВАННЯ ВАЛЮТНОГО КУРСУ ЯК ОДИН З ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Здійснено аналіз динаміки курсу купівлі долара США в Україні у період з 01.10.2014 по 04.03.2015. Виявлена стійка тенденція до зростання курсу в аналізованому періоді. Проведена попередня обробка статистичних даних, виявлена неможливість застосування основної найпростішої моделі наївного методу прогнозування. Проаналізовано місце моделей прогнозування валютного курсу в системі моделювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Зазначено, що ціна валюти певної країни визначається ринковими важелями, тобто, попитом і пропозицією, обґрунтована необхідність розробки і аналізу моделей прогнозування валютних курсів, виходячи зі взаємозв'язку валютного курсу з іншими індикаторами економічного середовища. Проведений аналіз найновіших наукових джерел з приводу виявлення останніх тенденцій в застосуванні прогнозних моделей для моделювання зовнішньоекономічної діяльності. Здійснена побудова і аналіз моделей кривих росту для прогнозування валютного курсу. Перелік побудованих у роботі моделей включає моделі на основі лінійного і логарифмічного трендів, експоненціальної кривої, а також поліномів 2-го, 3-го та 4-го порядків. Здійснена оцінка точності побудованих статистичних моделей за допомогою коефіцієнту детермінації, середнього статистичного відхилення, середнього квадрату похибок та середньої відносної похибки за модулем. Результати аналізу показують, що найбільш статистично точною моделлю для аналізу зазначених даних є модель на основі поліному четвертого порядку, що демонструє найнижчі серед аналізованих похибки та достатньо високий коефіцієнт детермінації. Окреслено напрямки подальших досліджень.

Ключові слова: економічне прогнозування, курс валют, зовнішньоекономічна діяльність.

Проблема та її зв'язок з науковими та практичними завданнями. В умовах подальшої глобалізації не втрачає своєї актуальності проблема виходу вітчизняних підприємств на зовнішні ринки. Необхідність врахування зовнішніх факторів, які впливають на діяльність підприємства в ході здійснення зовнішньоекономічної діяльності, вимагає від менеджера застосування науково-обґрунтованих методів моделювання і прогнозування, в тому числі математичних.